

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

Letnik XXIII.

V Ljubljani, dne 25. decembra 1920.

Štev. 12.

Nezdravi pojavi.

Kvarni vplivi povojnih razmer in svetovnih prekucij se kažejo, kamorkoli se ozremo. Skrajna sirova sebičnost prevladuje povsod v javnem in zasebnem življenju. Ta demon sedanjega časa se je tako razpasel, da hoče izpodriniti vse blage nagibe pri posamezniku in v človeški družbi. Zlasti pa hoče popolnoma zatreti smisel za požrtvovalno delo v javno korist. Ta pojav se bridko občuti tudi v društvih, kjer ne le da zavira plodonosno društveno delovanje, ampak naravnost izpodkopava temelje in načela, na katerih je zgrajeno sploh vsako društvo.

Tudi v našem tako idealnem društvu se zdi, da je vedno več takih članov, ki so popolnoma izgubili smisel za društveno delovanje v prvotnem in edino praven pomenu besede. Premnogi so namreč pozabili, da je vsako društvo večja ali manjša skupina ljudi z istimi interesi, istimi smotri, skupina ljudi, ki se združujejo z namenom, da se med seboj podpirajo, da svoje skupne interese lažje zastopajo in pospešujejo ter tako s skupnim in vzajemnim delovanjem lažje dosežejo skupni smoter.

In ravno tega skupnega, vzajemnega delovanja po geslu: »Eden za vse, vsi za enega,« pogrešamo vedno bolj in bolj! Koliko je članov, ki samo to vprašajo, kaj bodo imeli od društva, ki vidijo in cenijo samo materielne koristi in ki jim niti na misel ne pride, da bi se vprašali, na kak način bi v društvu sodelovali. Le preveč je takih, ki poudarjajo samo pravice, dolžnosti se pa otresajo na vse kriplje, in pa takih, ki bi samo jemali, a nič žrtvovali, ki le od daleč gledajo, kako redki posamezniki sejejo, pri žetvi so pa prvi. Koli-

ko je pa šele brezbriznikov, ki se ne zme-nijo za nikogar in za nič, ki jim je deveta briga, ali društvo deluje in kako deluje! Nemara se bo kdo izgovarjal, češ, da plačuje članarino in da na ta način zadostno sodeluje. To pa ne drži. Članarino plačujemo vsi. Ko bi pa nihče nič drugega ne storil v društvene namene, bi člani kljub premoženju, ki bi se na ta način nabralo, ne imeli prav nobenega haska od društva. Jasno je, da je treba skupnega delovanja ne samo v tem oziru, da se društvu premoženje nabira in plodonosno upravlja, ampak da se tudi na razne druge načine pospešujejo interesi društvenikov.

Zato je pa odbor, bo rekel ta in oni. Je že res! Za to je odbor. Toda odbor sam brez podpore poedinega člana v marsikateri reči ne more prav nič doseči. Ali veste, koliko podružnic šteje naše društvo? Skoro 100 jih je! Ali pa tudi veste, koliko jih je, ki delujejo ali se sploh kaj gibljejo? Preglejte letošnji letnik »Sl. Čebelarja«, pa boste videli, kako je v tej zadevi! In kaj more za to glavni odbor, Nič? Saj opozarja, piše v društv. glasilu in naravnost posameznim podružnicam — toda izvečine brez uspeha. Smisla ni za društveno delovanje, in sicer ne med člani ne v podružničnem odboru. Ali naj odbor sam piše strokovno glasilo? V vseh teh in še mnogih drugih primerih je uspešno delovanje odboro-vo naravnost odvisno od sodelovanja včasih vseh, včasih pa vsaj nekaterih zmožnejših članov. Pri 3500 članih, ki jih ima naše društvo, bi moralo biti toliko dopisnikov in sotrudnikov, da bi se v stvarini res lahko izbiralo. Tako je treba pa za vsako številko posebej prositi in mole-dovati, pa še to največkrat brez uspeha.

Pa še v enem oziru nekateri društveni člani ne ravnaajo prav. Omenil sem namreč že izpočetka, da vse preveč gleda edino le na neposredne gmotne koristi, ki naj bi jih društvo nudilo svojim članom, popolnoma pa zameta idealne dobrine, ki jih pravi član črpa iz društva. Posebno marsikomu ni mar za pouk, ki je ravno v čebelarstvu tako potreben in ki posredno pripomore h gmotnim dobičkom. Ko'liko jih je, ki so pristopili v društvo zgolj zaradi ljubeega sladkorja in ki ne čutijo razen tega prav nobene potrebe in nimajo nobenega smisla za delovanje v družbi! Poznam jih več, ki so samozavestno in na vsa usta izjavili, da pristopijo k društvu, če bo sladkor, drugače pa ne, češ da drugega nič ne potrebujejo. Drug tak čudak se ni sramoval izjaviti, da nikdar ne pogleda društvenega glasila, ker ga vse to nič ne zanima; pri društvu bo samo do tlej, dokler se bo dobival sladkor, potem mu bo pa pokazal f... Zopet drugi imajo grdo navado, da vsak društven korak in sploh vse njegovo delovanje omalovažujejo in oklevetajo, čez vse zabavljajo, kar

ne služi ravno njim v neposredno korist, povsod se čutijo prikrajšane itd.

Takih in enakih nezdravih in silno škodljivih pojavov bi naštel lahko še veliko. Menim pa, da ti migljaji zadostujejo. Zapisal sem jih z najboljšim namenom in sicer samo zato, da se razmere izboljšajo. Kdor se čuti prizadetega, naj prizna svoj greh in naj se pobojša. Društvo čakajo v najbližnji bodočnosti težke naloge, ki jim najboljši odbor ne bo kos, ako ga ne bodo podpirali vsi člani.

Proč torej s sebičnostjo in zavistjo, proč z brezbriznostjo in malomarnostjo, proč s sumničenjem, zabavljanjem in klevetami! — Vsi na delo za skupen blagor! Nihče ni tako majhen in tako neznoten, da ne bi mogel v tem ali onem oziru po svojih močeh in zmožnostih pripomoči k skupnemu napredku. Slehern član naj se zaveda poleg pravic tudi dolžnosti. Nihče naj ne išče samo svojega dobička, ampak vsakomur naj bodo pri srcu predvsem celokupne koristi vseh članov. **M. Humek.**

Zimsko življenje.

Delo v čebelnjakih je končano. Naše ljubljenske, dobro preskrbljene in skrbno odete, počivajo in pričakujejo vstajenja — pomladi. Čebelarja se loti nekaka otožnost. Manjka mu duševnega razvedrila v čebelnjaku, toda čebelice spe.

Oglejmo si čebelno zimsko življenje, ki ni pravo spanje, ampak le nekak počitek, nekoliko bližje.

Po končani ajdovi paši opazamo, kako polagoma gineva živahnost plemenjakov. Kako bi tudi ne! Usahneli so vsi medeni viri, dnevi se krčijo, solnčni žarki so bolj in bolj medli, hladni vetrovi naznajo bližajočo se zimo. Vsled tega je v panjih vedno manj zalege in življenja. Koncem septembra in začetkom oktobra opazimo pred čebelnjakom veliko mrtvic,

dasi ni bilo nikakega ropanja. To so stare, obnemogle, za zimo nesposobne čebele, ki polagoma odmirajo. V panjih ostane samo mlada, krepka in zdrava, v avgustu in septembru izležena žival, ki ima v sebi dovolj odporne sile za vse zimske neprilike.

Polagoma nastopa hladnejše vreme. Plemenjaki, ki so še po končani ajdovi paši mogočno zasedali vse satovje, se krčijo, kakor da bi bili vsak dan šibkejši. Čebele izletavajo le ob toplih poldanskih urah in se praše, toda dan za dnem manj, kajti vreme je vsak dan hladnejše. Najhujši čebelni sovražnik mraz jih stiska bolj in bolj, tako da končno obsedajo najmočnejši plemenjaki komaj 5 do 6 satov. Sedež ali gnezdo, ki je zgoraj in zadaj obdan od medu in ima obliko krogle, so si iz-

brale tam, kjer se je izlegla zadnja zalega. Šum, ob dobri paši tako živahen, skoro popolnoma utihne, tako, da če še tako pazno prisluškujemo, komaj kaj slišimo. Življenje v panjih je takorekoč izumrlo. Vse čebele so se na tesno oklenile matice, da jo obvarujejo mraza. Da čimbolje izpolnijo vse prostore, ne zasedejo samo ulic med satovi, ampak tudi vse prazne celice.

V oblaki zimskega čebelne gnezda se nam kaj očitno kaže modrost božjega stvarstva, kajti krogla, ki jo tvori čebelno gnezdo, ima najmanjšo površino. Ta oblika čebele najbolj varuje pred izžarevanjem toplote in jim je treba kuriti (greti) razmeroma zelo majhen prostor.

Oglejmo si še red in hranitev v tej krogli (čebelnem gnezdu). Središče tvori matica, katero obdajajo najmlajše čebele. Za temi se vrste v posameznih plasteh vedno starejše, in na obodu izpostavljene mrazu se nahajajo najstarejše, ki se pa venomer menjavajo z notranjimi plastmi. Celotno gnezdo se pomika za medom navzgor ali pa nazaj, nikdar pa ne čez sat. Zato večkrat zapazimo pri panjih s toplo stavbo, osobito pri mali meri, da družina, ko je porabila vso hrano na satih, ki jih obseda, kljub obili hrani, ki se nahaja za gnezdom, zaradi mraza pogine od lakote, ker ne more čez sat do zaloge. V normalnih razmerah je pozimi poraba medu zelo majhna, posebno v času stalnega in ne preostrega mraza. V takih okolištinah porabi močan A. Ž. panj dnevno samo en do en in pol dkg medu. V januarju navadno nastopi oster mraz, ki prisili čebele k večji uporabi, da ohranijo primerno toploto. V takih slučajih opazimo, da slab panj več porabi, nego močan. Ko pa začne matica staviti zalego, pri nas navadno v drugi po-

lovici februarja, tedaj je tudi poraba veliko večja. Če nismo jeseni dobro oskrbeli svojih družin, preti marsikateri smrt, vsled malomarnosti čebelarja, četudi je že blizu vstajenja.

Važen, da, odločujoč faktor za obstoj čebelne družine je toplota, ki pa je v času popolnega počitka razmeroma nizka. Ako prezimujejo čebele popolnoma nemoteno, odneha toplina v gnezdu jako močno. Gersting trdi, da pade celo na 8°C , kar je pa težko verjetno, ker pri tej stopinji čebela že polagoma otrpne. Toda ob vsakem najmanjšem vznemirjenju takoj zakurijo, seveda z medom. Toplota poskoči na $10\text{--}15^{\circ}\text{C}$ ali pa še višje. To dviganje toplote se vrši seveda na stroške medu in na stroške čebelne zdravja, kajti ako se velikokrat ponavlja, lahko povzroči grižo ali pa celo popoln pogin.

Ako hočemo, da nam bodo čebelice dobro prezimile, jih moramo varovati torej pred vsakim najmanjšim vznemirjanjem. Odvrčati pa moramo od njih tudi še nekatere druge sovražnike.

Predvsem jim škoduje preprih, mokrota v panju, pomanjkanje svežega zraka, nekatere živali, ki silijo pozimi v panje ali delajo nemir po bradah in pa solnčni žarki, ki čebele vabijo iz panjev. Prepriha se ubranimo, ako imamo dobro izdelane panje. Panj ostane suh, ako je od vseh strani dobro odet, t. j. obdan od slabih prevodnikov toplote, da se njegove notranje stene ne morejo preveč ohladiti. Žrelo naj bo pozimi tako urejeno, da bo zrak neovirano lahko dohajal v panj, čebele lahko iz panja, miši in solnčni žarki pa ne noter.

J. Okorn.

Čebelarске potrebsčine se naročajo pozimi, pa ne takrat, ko jih je treba vzeti v roke!

Zaradi drage poštnine in drugih stroškov pridite po potrebsčine, če le mogoče, gsebno!

Prezimovanje in panj.

Pred kakimi petdesetimi leti v Sloveniji še ni bilo panju s premakljivim satjem, temveč čebelarilo se je v starodavnih panjih po starodavnem načinu. Na Kranjskem, na južnem Štajerskem blizu do Drave in v večjem delu Koroške je bil običajen »kranjič«, v ostalem severnem delu Štajerske »slamnati koš«, ob izhodni meji Štajerske in v Prekmurju pa še razen tega »pletar« iz vrbovega šibja. Takrat niso čebelarili na podlagi strokovnega znanja, temveč so se zanašali večinoma le na ugodnosti letin in krajevnih razmer, ki so bile vsled enostavnejšega in manj intenzivnega kmetijstva za čebele veliko boljše, nego dandanes. Poleg tega je ljudsko mnenje opremilo tega ali onega posameznika še s posebno »čebelarско srečo«, ki je bila kajpada v zvezi z raznimi vražami in praznoverjem.

Sestava panjev je zadevala samo zunanost, ker so si čebele uredile notranjščino, ki se je čebelar ni dotikal ter je ni mogel izpremenjati. Zato je bilo tudi prezimovanje v dobrih letih in v dobrih krajih boljše, v slabih krajih pa slabейše.

Z vpeljavo premakljivega sata pa je postal panj bolj kompliciran, predstavljal je nekako umetno napravo, ki ni bila vsakomur na prvi mah razumljiva ter je prinesla seboj marsikaj, kar je vplivalo in še vplivala ali dobro ali slabo na razvoj čebelnega ljudstva.

Že stari čebelarški izrek pravi, da je dobro prezimovanje umetnost in mojstersko delo čebelarjevo. Dandanes to ni več umetnost, pač pa še sme veljati za mojstersko delo, ker le večak zna na podlagi poznanja čebelne narave in njihovih potreb take panje izbrati, oziroma tako prirediti, kakor čebelam vsestransko ustrezajo. Sestava panju namreč močno vpliva na prezimovanje. Toplota je zraven zraka in živeža glavni element čebelnega življenja, saj čebela že pri temperaturi $+ 8^{\circ}\text{C}$ v kratkem času otrpne ter se ne more več poljubno gibati. V času zimskega počitka

— celo takrat, ko v panju ni zalege — vzdržuje čebelna družina v sredini gnezda 22 do 24°C toplote, ki se ob času zaleganja zviša do 30°C , četudi pritiska zunaj oster mraz. Toploto torej mora panj ohranjati ter braniti dostop zunanjemu mrazu. Zato naj bodo panji predvsem dobro izdelani, iz dobrega lesa, da ne razpokajo. Ako stoje panji posamez na prostem, naj imajo vsestransko dvojne stene, da zasigurajo dobro prezimovanje; tudi v čebelnjak postavljeni panji naj bi imeli vsaj sprednjo steno dvojno, ker ravno tukaj se najtežje zanesljivo zavarujejo pred mrazom. Iz tega vzroka je napačno, ako je sprednja stena čebelnjakova celotna, t. j. popolnoma z deskami obita ter ima le za žrela primerne luknje ali odprtine. Tukaj nastanejo v panjevih končnicah mnogokrat razpoke, katerih čebele vselej ne morejo zamašiti, čebelarjevemu očesu jih pa čebelnjakova stena za vedno prikriva. Razni mrčesi, pajki, večje itd. imajo med panji in steno ugodno zavetišče. Tudi priletajoče čebele in matice se težko orientirajo, zaidejo v tuje panje, ker sploh ne vidijo drugega, nego samo žrela; posledica je: veliko brezmatičnih panjev.

Panji naj stojijo na topli podlagi, da so tudi od spodaj zavarovani pred mrazom. Žalibog, da se to prezira in večinoma opušča. Na spodnjo polico pritrdimo spredaj in zadaj po en 8 do 10 cm debel remelj, prostor vmes pa napolnimo s slabimi prevodniki toplote, n. pr. z očiščeno slamo, ki smo ji odrezali klasje, s suhim mahom itd.; te tvarine se pomešajo s pepelom ali poskropijo s petrolejem zaradi miši, mravelj itd. Na to podstavo se položijo panji. Zgornja vrsta panjev se postavi kar na spodnjo brez posebne police. Tudi od strani naj se panji tesno vkup stisnejo, morebitne špranje se izdelajo s časniškim papirjem, stranski panji pa, t. j. na vsakem koncu čebelnjaka se ob steni dobro zatlačijo, in sicer tako, da tudi tukaj to trajno ostane. Potemtakem tvorijo prednjo steno panji

sami, ki se pred tatvino še posebej lahko zavarujejo s povprečnim remeljcem ali ozko desko, ki jo pribijemo ob zgornjem robu vsake vrste po celi dolgosti čebelnjaka. Tako zavarovani panji potem sploh ne zahtevajo drugega opravila za vzimovanje, nego da se jim dajo blazine oziroma pletenice k oknom ter še morebitni prazni panji vmes med obljudenimi izpolnijo s slabimi prevodniki toplote.

Kar smo obravnavali do sedaj, velja najbolj za panji, ki se opravljajo od z a d a j. Tiste, ki se opravljajo od zgoraj, je treba seveda tukaj še posebej zavarovati pred mrazom. In ravno to je nekaj težkega, kočljivega ter se v najredkejših slučajih temeljito doseže. Vsakdo ve, da toplota stremi navzgor; zakaj? Ker je topel zrak lažji nego mrzel. Zakaj se dim kadi kvišku? Ker je toplejši kakor zrak okoli njega. Kdor je bil že v mnogih čebelnjakih ter videl veliko število najrazličnejših panjev, mnogo dobro narejenih, še več pa slabo in površno izdelanih, mu ni ostalo prikrito, da pokrov zgoraj malokje dobro zapira. Tudi pri najboljših izdelanih panjih se pokrov s časom skrivi, razpoka itd. Četudi se skozi špranje naravnost ne vidi, vendar se redko zamore trditi, da pokrov zapira neprodušno. Poskusimo panj napolniti z dimom (seveda, kadar je prazen), videli bomo dovolj pomanjkljivosti. Ne le, da toplota zgoraj odhaja, obenem pa dohaja skozi žrelo, ki je spodaj, mrzel zrak v panj in zato nastane prepih, ki je za čebele, zlasti v zimi, kakor strup. Tu bo morda kdo ugovarjal: Saj čebele proti koncu poletja vse špranje zamašijo. To je sicer res, ali mogoče je, da se špranje pozneje obnove ali povečajo v času, ko čebelam ni več mogoče mašiti; ali se je morda pozneje panj odpiral itd. — Vse te nedostatke je nekdo uvidel; ni mu ostalo tudi neznano, da ravno zgoraj, t. j. na panjevem pokrovu vsaka špranja ali odprtina najbolj škoduje. Dal je slovo vsem dotedanjim panjem, ki so se odpirali od zgoraj ter si omislil nov panj s trdnim, nepremakljivim pokrovom, panj, ki se oprav-

lja od zadaj. In to ni bil nikdo drugi, nego eden naših največjih mojstrov, g. A. Ž n i d e r š i č.

Čebele potrebujejo tudi v zimi svežega zraka, četudi manj nego poleti. Zato je napačno, kar vidimo pogosto pri starejših čebelarjih, da se žrelo pripre celo na ozko špranjo, da komaj ena čebela prileze skozi, ali pa s preluknjano pločevino popolnoma zapre, češ, da »mrzlo ne bo šlo noter«. Navadno žrelo, 1 cm visoko in 8 do 10 cm široko, naj ostane celo odprto; kjer je nevarnost zaradi miši, ga zavarujemo s kosom matične rešetke ali s primernim kovinskim zapahom, vselej pa tako, da imajo čebele prost izhod. Razen tega žrelo tudi zaslonimo proti solčnim žarkom, vetrovom in pticam, ki bi utegnile sicer čebele vznemirjati.

Glede preobilnega prezračevanja, ki povzroča prepih, zlasti pozimi, naj omenim še eno napravo, ki se je žalibog vpeljala v nekatere panje, t. j. mreža v okencih namesto šipe. Ta naprava ima dva vzroka. 1. Mreža je neogibno potrebna pri prevažanju čebel; zato je sploh samo v dotičnih krajih v rabi. 2. Predsodek, da se na šipi nabira mokrota in vsled tega satovje plesni. — Moje tozadevno prepričanje je sledeče: Za prevažanje čebel na pašo ali kamorkoli je mreža v oknu naravnost potrebna, ker se sicer čebele vsled tresenja in gibanja panjev razburjajo in notranjščino tako razgrejejo, da se satovje polomi in čebele zaduše. Na mirnem stališču, torej doma, izven transporta, pa vendar šipa veliko bolj sodi; jaz bi ne hotel nikdar zamenjati za mrežo ugodnosti, katere mi nudi šipa. Vem, da tistih čebelarjev, ki so se takorekoč mreži privadili, oziroma onih, ki šipe sploh niso uporabljali, na prvi mah ne bodem prepričal. Pa izkušnja nas v marsičem pouči in ne dvomim, da se bodo v teku časa in v tej zadevi nazori izpremenili. Oglejmo si predvsem samo udobno, praktično stran! Šipo so nekdanji strokovnjaki omislili gotovo za opazovanje, da se že od zunaj marsikaj vidi brez odpiranja panju, brez motenja

čebel, kar v starem panju brez šipe ni bilo mogoče. Mreža za to ni sposobna, ker se preslabo skozi vidi.

Da šipa povzroča mokroto, je res, a ta resnica je relativna. Na šipi se ne nareja nič več in nič manj mokrote, kakor na panjevi steni, ako je ravnотako hladna. Ako je šipa dobro odeta, kakor zahteva pravilno vzimovanje, je topla in torej tudi suha. Rosna šipa nam le pove, da je tukaj odeja preslaba, in to moramo popraviti. Kdor se ne more s šipo sprijazniti, stori bolje, da vzame celo desko namesto okna oziroma mreže; čebele mu bodo hvaležne.

Kaj pa porečejo k tej reči čebele? Kdor jih »razume«, kdor dobro opazuje, bo hitro izvedel, kako mislijo. Ko panj — četudi rahlo — odpremo, čebele naglo, močno zašumijo, česar pri šipi nikdar ni zapaziti. Zakaj to? Kaj neda — prepih. — Čebele pa bolj jasno govore. Kdo še ni opazil, da začnejo čebele mrežo z zadela vino mašiti, ko se ljudstvo v panju dovolj namnoži? V mnogih slučajih jo celo kar s smolo prevlečejo. Zakaj pač to? Gotovo ne iz »ljubezni« do mreže. Trditev, da čebele mašijo le gosto mrežo, dejstva kar nič ne izpremeni, ker jih vodi en in isti princip oziroma nagon, kakor pri mašenju nepotrebnih luknjic in razpok.

Ako čebele že poleti dovolj jasno kažejo mržnjo napram mreži, kaj šele čutijo pozimi, ko si, priklenjene na svoje omejeno in tesno sklenjeno gnezdo, ne morejo pomagati. Najboljše blazine ali pletenice, katere se pritisnejo k mreži, ne zapirajo tako, kakor zahteva »čebelna natančnost«. O tem nas pouči naš slamnati koš, ki je res precej zračen, produšen, dokler je nov; ko pa se spravi roj vanj, je v teku par tednov znotraj ves kakor s smolo oblit. — Moje mnenje je torej tako: Kdor prevaža čebele, naj si pripravi za prevažanje še eno okno z mrežo za vsak panj, na stalnem mestu pa naj ima okna s šipami.

Morda še kdo misli: Ko bi bila mreža tako pogubna, bi mnogim čebele že iz-

umrle. Čebele se sicer pokorijo mnogim človeškim naredbam ter se marsičemu prilagodijo, četudi jim vselej ne služi v prospéh. Saj se je pred leti naselil roj v jabolko vrh zvonika ter se vzdržal tam celih osem let; a nikdo ne bo trdil, da se mu je tam dobro godilo. V zadnji vojni so vojaki prebili po več tednov, celo mesecev v dežju, blatu, snegu, mrazu, a so pretrpeli; nekateri so kljub temu prišli popolnoma zdravi nazaj. Nikdo pa ne bo rekel, da je bilo spanje v dežju, blatu ali snegu bolj zdravo in prijetno kakor doma v topli postelji.

Predolga klobasa ni dobra, naj si bo še tako okusno pripravljena. Tudi jaz prekinem, ko sam uvidim, da sem se pri tej točki nekoliko predolgo ustavil; a važnost stvari me je zadrževala. Kdor zna misliti, bo morda več ali manj uvaževal te vrstice; kdor pa se ne da prepričati, bo pa storil po svoje. Dostavim le še filozofske besede: »Teorije ginejo kakor valovi na morju, le dejstva na podlagi opazovanja in izkušnje ohranijo svojo vrednost, dokler se ne izpremenijo kulturne razmere tekočega časa.«

Končno še omenim, da je uredba čebelnjaka jako važna za prezimovanje. Že iz praktičnega ozira je potrebno, da je čebelnjak dobro zaprt, t. j. da so vse stene popolne, celotne, neprodušne, da ni nikjer nikake luknjice ali odprtine, kjer bi pozimi miš, poleti pa čebela prišla v notranji prostor. Ta prostor naj bo torej od vseh strani dobro zaprt, tudi okna in vrata morajo natančno zapirati. Tak čebelnjak pomaga čebelam ohraniti vso toploto, ki prihaja iz panjev ter bi sicer bila izgubljena. Zato je notranja temperatura v čebelnjaku navadno za 8—10° višja nego zunanja, tudi v najhujši zimi. Razen tega je še ta notranja temperatura bolj enakomerna in manj odvisna od zunanjih izprememb, kar še posebno pospešuje zimski mir.

Iv. Jurančič.

Napake.

II.

Letos začetkom meseca maja — neke nedelje dopoldne — me je obiskal prijatelj, da vidi moje žnideršiče. Bil sm ravno pri čebelah ter pripravljaj vse potrebno, da prevesim zadnja dva. Vprašam ga, če je on že prevesil svoja dva. S tem vprašanjem sem ga zadel v odprto rano. Začne mi tožiti, da mu ne delata nič prav, da se jima namreč vse satovje skupaj drži in da nobenega okvirja ne more ven dobiti itd.

»Misli sem,« pravi dalje, »da so ti panji boljši, ker jih tako hvalite, kako so pripravljeni in dobičkanosni. Ampak že vidim, da s tem ne bo nič, jaz rajši ostanem pri našem kranjičku. Tri roje prvce sem dal v enega, izdelal mi je do jeseni vse, danes je poln, da je zadaj vse nabito, hud je kot sto zlodjev, no, zdaj pa vleci okvirje iz njega, če moreš!« — tako mi je tožil in grajal panj in čebele, namesto sebe. Re-vež ni vedel, da panj in čebele niso nič krive, a p a k o n s a m.

»Kajne,« ga vprašam, »ti nisi dal umetnega satovja v okvirje, ampak samo satne začetke?«

»Zato sem pa dal tri prvce vanj, da je lahko sam izdelal brez umetnih medsten.«

»Seveda izdelal je, izdelal, ali kako? Glej, to je tvoja krivda, tvoja n a p a k a, ne panjeva, ne čebelna. Saj sem ti pravil, da kupi še satnice, če si že kupil panji. Ali bi ne bilo bolj pametno, da bi me bil ubogal in bi utrpel še par sto kronic za satnice in imel bi sedaj lepo delo, satje ravno kot deska in pa brez trotovine! Danes bi lahko prevešal, imel bi ž njima veselje namesto jeze, da bi ti gotovo precej medu, ker je sedaj prav dobra paša, tako pa ni niti

tega niti onega, ampak samo jeza. Ker so delale na začetke, se jim je satje nemara zveržilo — ker okvir je precej velik — ali so pa udarile z delom kar vprek in počez: zato sedaj ne moreš nobenega okvirja dobiti iz panja in ga tudi ne boš drugače, da vse razdereš. To je pa zelo nevarno, da napraviš ropanje, pa tudi škoda, ker je satovje polno zalege. Zapomni si: Če že napraviš panj s premakljivim delom, preskrbi si še satnice, ker le potem prideš do lepega satovja in gotove gmotne koristi. Vse drugo (kakor delo na začetke ali zrezovanje satja v okvirje) je za neveščega čebelarja dvomljive vrednosti. To so sami nadomestki za silo. Imeli smo jih med vojno več kot dovolj za vse mogoče stvari. Kako so se pa obnesli, pač vsakdo dobro ve. Zato pusti vse skupaj pri miru, da panja rojita. Jeseni ju poderi, okvirje lepo očisti, pozimi si preskrbi satnice, jih lepo vdela, kot imaš navodilo v »Čebelarju«, ter daj drugo pomlad spet par rojev v vsak panj, pa boš videl, da čez dve leti ne boš več zabavljaj čez panj, ampak čez sebe, ker boš spoznal svojo n a p a k o.«

Še enkrat: Napaka tega čebelarja je bila ta, da je roje vsadil na začetke, ki so se pa morebiti potrgali, ali jih pa čebele niso »porajtale« ter so po svoje delale — zato se je vse skupaj držalo.

Ti pa, če napraviš panj, preskrbi si še satnic! Če ti je pa to preveč, pusti vse skupaj in ostani pri kranjičku, ker brez satnic ne boš imel uspeha, ampak samo jezo. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki letos napravljajo nove panji — in teh ni malo! Kar mora biti, to moraš storiti!

Matej Vidmar — Stara Loka.

Opazovalne postaje.

November je s svojo stalno nizko zračno toplino prisilil čebele, da so se stisnile v toplo zimsko gručo. One, ki niso mogle slediti temu naravnemu zakonu, so otrp-

nile, popadale na tla in preminule. O velikem številu mrtvic nam poroča pet opazovalnih postaj. Solčnih dni je bilo zelo malo in toplina se je dvignila le parkrat

Mesečni pregled za november 1920.

Kraj	Panj je na teži						Prebitek	Poraba	Panj nane- sel največ	Dne	Temperatura			Izletnih dni	Dnevi					
	pridebil dkg			izgubil dkg							najviša	najnižja	srednja mesečna		z dežjem	s snegom	s solncem			z vetrom
	mesečna tretjina																0	1/2	celi	
	1	2	3	1	2	3														
Ljubljana	—	—	—	20	25	15	—	60	—	—	+11	—5	+2	2	3	1	23	4	3	3
Vič pri Ljubljani . .	—	—	—	20	30	20	—	70	—	—	+13	—5	+3	4	7	2	23	3	4	4
Selo pri Žirovnici .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krtina pri Dobu . .	—	—	—	20	25	20	—	65	—	—	+12	—7	+0·6	4	5	2	23	6	1	8
Sv. Gregor pri Ort- neku	—	—	—	16	12	10	—	38	—	—	+10	—8	—0·5	6	3	2	20	5	5	20
Sv. Peter pri Mari- boru	—	—	—	17	28	3	—	48	—	—	+7	—5	+1·3	6	5	2	20	4	6	2
Formin pri Ptuju .	—	—	—	15	15	10	—	40	—	—	+7	—2	—1	3	2	2	18	8	4	15
Okljukova gora pri Sromljah	—	—	—	41	29	30	—	100	—	—	+5	—4	+0·5	—	2	16	14	5	11	16
Dolenja vas pri Cer- nici	—	—	—	30	25	25	—	80	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	20	25	25	—	70	—	—	+10	—9	—	3	—	—	—	—	—	—
Novo mesto	—	—	—	15	10	10	—	35	—	—	+14	—6	+1·5	4	4	3	26	1	3	6

in sicer skoraj povsod 17. in 18. novembra nad + 10° C. V teh dneh so se čebele nekoliko otrebile in pripravile svoja prebavila za zimo. Tu in tam so celo pri nižji toplini silile iz panjev, kar nam kaže, da nimajo prave zimske hrane. Če zapade sneg, ga odstranite izpred čebelnjakov in pripravite senenega drobirja, prsti in drugih podobnih snovi, da jih ob lepih solnčnih dneh potresete po snegu, da vam ne bo ostalo preveč delavk zunaj. — Čebele smo odeli s slamnatimi blazinami, da ne bo prevelike porabe medu. Ta je bila dosedaj primerna. Izjemo dela le Okljukova gora pri Sromljah. Posebnosti poročajo S v.

Gregor pri Ortneku. Spoznal sem, da je napačna trditev, da čebel ni treba zapažiti do svečnice. Ugotovil sem, da tem manj porabijo in tem dalj časa morejo ostati brez izleta, čim bolj so na topleni.

Formin pri Ptuj. Pravega izleta že ni bilo več kot dva meseca. Če ne bo kmalu lepega vremena, ne bo dobro za čebele. — Dolgoprsteži so se zopet začeli oglašati. V letih 1919 in 1920 je bilo v našem okraju ukradenih 39 čebelnih družin, nekaj v panjih, nekaj v pletarih.

Josip Verbič.

Listek.

Čebelarji v Ljubochah.

Fr. Lackmayer, Preddvor, p. Tupaliče.

»Saj sem vedel, da zob nima ta naša Liza in zato reva ne more držati jezika za zobmi! Vendar vama lahko povem, da se mi je stiskalnica bolje posrečila kot Lizi medeni kolači. Le čujta! Namesto natrona je nasula v testo navadne pralne sode in namesto sladkorja je primešala k tej mešanici mavca, ki sem ga kupil za kit!«

»Pa kdo je tega kriv, he? Ali jaz ali ti? Le poslušajta! Stokla sem si v možnarju sladkorja za kolačke, dala v škarnicelj in postavila začasno na okno. Pa kaj naredi? Ko mene ni bilo v sobi, vzame sladkor namesto svojega mavca, strese ga v firnež pa meša! Ko pa se ni hotel zgostiti, prične robantiti, kakšen mavec da je to, ki se v firnežu topi?!«

»To je res, sedaj bom pa še jaz naprej povedal, kar ne mara sama povedati. Torej čujta to čudno dogodbo naprej! Moja zlata in sladka Liza si je potem polomila še zadnja dva stranska zoba na kolačkih iz mavca in sedaj nima nobenega, kar si lahko mislita, da je zame največja nesreča, ker sedaj je šele njen jezik prost!«

»Ha, ha, ha! To bo nekaj za Metko! Liza, ali ji smem povedati?« vpraša Mihol medtem, ko lomi Janka smeh.

»E, pa povejte, morda bo še prišla vprašat za navodilo, kako se iz mavca delajo medeni kolački!«

»In iz sladkorja kit!« doloži Janko.

XV.

V Ljubochah so obhajali god farnega patrona. Povsod so gospodinje nacvrle krofov in bobov, le v župnišču je stara Mana napekla medenih potic in kolačev.

Župnik je povabil svoje čebelarske tovariše na kozarec medice. In kateri čebelar bi se ne odzval prijaznemu vabilu svojega učitelja?

Prva sta prišla Mihol z Metko, kmalu potem sta jo primahala Tonič in Janko. Rada bi bila prišla tudi Liza, pa Tonič je dejal, da so povabljeni le muhiči, ne pa ose. Pa Liza ga je koj vprašala, če dobro ve, da so gospod vabili tudi trote?

Župnik jih je že čakal pri pogrnjeni mizi, na kateri je bila lepo narezana potica na enem, vabljivi kolački pa na drugem obsežnem krožniku. V steklenici se je rumenila medica.

Po prisrčnem pozdravu so sedli za mizo in pokušali sladke medene dobrote, katerih se je zlasti Tonič v polni meri po-

služeval. Posebno všeč mu je bila medica. Vedno je napeljeval pogovor na njo, da bi vendar izvedel, kako se napravlja ta sladka pijača, a župnik ni imel danes veselja razlagati svojih kletarskih umetnosti. Bržkone pa tudi ni hotel, ker se je bal, da ne bi potem Tonič prevečkrat ogledoval kozarcev z medico namesto stružca.

Pogovor se je sukal okrog čebel in njih lepih lastnosti, ki jih župnik ni mogel prehvaliti.

»Imenujte mi le eno žival,« je rekel, »od katere bi se mogel človek toliko koristnega učiti kot od čebele, Nima razuma, nima volje, nima zmožnosti napredovati, in vendar ima toliko lepih lastnosti. Za zgled nam dajejo psa zaradi njegove zvestobe, osla zaradi njegove potrpežljivosti, goloba zaradi njegove snažnosti, mravljo zaradi svojega rodoljubja, vdanosti, pokorne opreznosti, a čebela nadkriljuje vse zaradi svojega rodoljubja, udanosti, pokorščine, sloge, miroljubja, čistosti, varčnosti in pridnosti. Ali morda pretiravam? — Pa, Metka, naliž kozarec in ponudi prigrizkov, da vam ne bo dolg čas!«

»Le nadaljujte, bomo radi poslušali,« se oglasi Tonič, pomrda zadovoljno z brkami in postavi kozarec na mizo.

»Znano vam je,« nadaljuje župnik, »da je matica v panju načelnica cele družine, če bi tudi ta štela petdeset tisoč čebel poleg trotoev. In videli ste že tudi, kako jo njeni podložniki ljubijo, kako se ji umikajo, kadar hodi po satu in leže, kako jo branijo, in slišali, da prej same pomro za lakoto, kakor da bi ona stradala, same prej otrpnejo od mraza, kakor da bi ona pred njimi otrpnila, in slednjič ste zapazili, kako jo preplašene iščejo, če se jim je izgubila in kako za izgubljeno žalujejo. Ali ni to lep nauk za otroke, kako naj ljubijo svoje starše? Ali ne osramotijo te živali dostikrat otrok?

Oglejmo si njihovo družinsko življenje!

Ker le matica leže čebele, zato je mati cele družine. Ker sama ne more skrbeti za celo, dostikrat ogromno družino, poma-

gajo ji čebele odgajati mladino. Te jo grejejo, snažijo in čistijo zanjo posteljice, popravljajo jih, pripravljajo hrano iz medu, vode in obnožine, dokler niso godne za preobrazbo. In kadar se preobrazijo, podajajo jim hrane, jih očedijo in spremljajo na prvi izlet in se vse vesele vračajo z njimi na ljubljani dom. — Tukaj vidite zopet lep prav lep zgled, kako bi imeli starši skrbeti za blagor otrok.«

»Res je tako! Da bi jih le otroci kakor tudi starši posnemali — ali dostikrat se zdi, da čebele več vedo o četrti božji zapovedi kot ljudje!« omeni Mihol.

»Jaz pa najbolj občudujem slogo, ki vlada med njimi! Kolikokrat sem že rekel Lizi: Glej, te živali se bolje razumejo kot midva. Pa se mi je smejala!«

»Da! Ker se čebele med seboj ljubijo, zato jih tudi sloga spaja, in sicer sloga, kakršne ne najdemo dostikrat niti v boljših krščanskih hišah!

V marsikateri hiši prebivajo le trije ali štirje, pa se ne razumejo. V čebelni družini jih pa šteješ na tisoče, in glej, odpri panj, opazuj v njem to vrvenje in tekanje, to raznovrstno delo in vse se vrši mirno, za vse je dovolj prostora med ulicami, pod stropom, ob stenah, na dnu, celo pri vhodu, dasi je tako ozek! Vse gre za svojim delom, nobena ni drugi na potu! Vsi ti stanovi: pestunje, voskarice, zidarice, obnožarice, medarice, vodarice se nevedoma ravnaajo po pregovoru: »Sloga jači, nesloga tlači.« Odtod ta lepi napredek in uspeh v panju,« razlaga župnik.

»Taka sloga bi se podala tudi občinam in državam. Koliko je tu nepotrebnega prepira, nevoščljivosti in zmešnjav vsled prevzetnosti in sebičnosti! Vsak misli samo nase, ne pa na skupni blagor!« je dejal Janko.

»Da, da! Prav si rekel, ljubi Janko. Ko bi naši razni voditelji ne bili sebični, ampak požrtvovalni kot so čebele za blagor svoje države, bi bili podložniki lahko povsod zadovoljni kot so čebele v svojem panju.

Izrekel sem besedo »država«. Čebele imajo tudi svojo državo in sicer monarhijo ali samodržstvo. — Imajo svojo kraljico, ki kot samodržkinja neomejeno vlada in to po volji božji! Iz njenega srca zajemajo takorekoč vsi njeni podložniki-državljaní navdušenje, odločnost in delavnost v prid celi državi. Njo slušajo vsi podložni, složno izrabljajo ves čas za blagor države, zanjo varčujejo, zanjo trpijo, zanjo se trudijo brez oddiha, brez počitka. Sreča skupne domovine in naroda je namen njihovega življenja in delovanja in ta ljubi dom branijo, če treba, z ostrimi in nevarnimi bodali, kakor hitro zadoni bojni klic. In vendar so miroljuben narod, ki se ne vmešava v zadeve sosedov in zagradi za orožje le v svojo opravičeno obrambo.

»Prosim, dovolite, g. župnik, na koritarje ste pa pozabili. Te škodljivce ima vendar tudi čebelna država!« omenja Tonič.

»Koritarje pa,« se smeje župnik, »pa je precej razločka med človeškimi in čebelnimi koritarji ali troti! Koritarjev nobena država ne potrebuje in so res vsej državi le v škodo, ker premalo ali nič ne delajo, pa prejemajo previsoke plače. Poleg tega jih redi žalibog država vedno, ni ga leta, da bi jih ne bila imela. Čebele pa koritarje-trote nujno potrebujejo za svoj obstanek, dasi bi jih ne bilo treba toliko, kolikor jih je včasih. Pa ne pozabimo, da čebele nimajo razuma, da bi to škodo mogle spoznati, kot bi jo lahko spoznale naše države, ki redijo vedoma koritarje! Nadalje čebele poženo vse koritarje iz svoje države in jim odvzamejo vse dohodke, celo hrano jim odpovedo, kakor hitro je obstanek države zaradi njih v nevarnosti in kar je nekaj posebnega, ravno takrat jih poženo, ko se državna blagajna polni z bogastvom za vzdrževanje naroda, t. j. kadar jeseni čebele polnijo celice z medom!«

»Ali se ne glasi pregovor, naj se gre lenuh učiti k čebeli?« vpraša Metka.

»Pojdi k mravlji in uči se delati!« beremo v sv. pismu, ker takrat čebele še niso bile udomačene kot so dandanes, zato

jih pravični stare zaveze niso tako dobro poznali kot mravlje, sicer bi bili ljudi pošljali v šolo k čebeli! Pač pa je znan pregovor: »Priden je kot čebela«, in komur te besede veljajo, je lahko ponosen na to čast, ker čebele so res nenavadno pridne. Zato jih imenujejo nekateri narodi »delavke«. Za delo ima pet oči, dve tipalnici, ostra grizala, tri pare nožic, sesalo za lizanje nektarja in pet čutov, med katerimi je najbolj razvit vonj. Kako vse svoje ude porablja za delo, vidiš posebno pomladi, kadar jih solnce vabi v naravo. Najprej snaženje telesa, čiščenje bivališča, potem odnašanje mrličev in voščenih drobtin, raznih odpadkov, čiščenje celic za zalego in donajanje vode pa obnožine, kadar se je pokazala zalega v panju. Pohajkovanja ne poznajo.

»Pa vendar,« oporeka Mihol, »jih včasih toliko čepi brez dela na bradah!«

»Pa ne brez vzroka!« ugovarja župnik. »Pihljajo s krilci, da zračijo panj, ako je v njem prevroče, zgoščujejo s tem med, stražijo žrelo proti roparicam ali pa izmučene počivajo, ker so stare, onemogle ali ker ni več paše in za notranje delo zadoštujejo mlajše čebele. — Pa prijatelji, pozabljate, da sem vas povabil na potico, zakaj torej ne jeste? Metka, kakšna gospodinja si ti, da nič ne ponujaš?«

»Sama pa vedno drobi! Mar ji je za druge čebelarje, da le sama počebelari!«

»Ali si mi nevoščljiv? Ali ne veš, da ženske rade jedo sladke reči?«

»Moraš biti kot čebelarka varčna, pa ne vse sama pojesti. G. župnik, kar ste sedaj razlagali, zadeva bolj nas čebelarje; ali ženskam ne dajejo čebele nobenega nauka?«

»Tudi ženske,« povzame besedo zopet župnik, »so državljanke, torej to, kar smo omenjali glede domoljubja, zvestobe in delavnosti, velja pač tudi ženskam. Posebej naj bi se pa učile od čebel snažnosti, ponižnosti in varčnosti. Čebela se ne dotakne nobene mrhovine, da, celo proč leti iz njene okolice zaradi smradu, ki iz nje puhti! Tudi človek čistega srca beži ne le

pred ostudnim dejanjem, ampak že pred nespodobnim govorjenjem, ki je dih nečistnika. To seveda velja v prvi vrsti ženskem spolu, h kateremu pripadajo čebele. Panj je ogledalo teh čistih živalic, kjer ni nesnage, vse čisto, snažno, sat in celica, strop in dno in čebelica!»

»Pa vendar se včasih dobijo na dnu panja razni odpadki in v kepah drobtinice celo črvi,« trdi Janko.

»Da! Pa tega niso nikoli krive čebele, ampak čebelar, ki je n. pr. malemu številu čebel odkazal nesnažen panj ali naselil roj celo na satje, pokvarjeno od molja, ki ga čebele nikakor več niso mogle rešiti in osnažiti. Le stresi roj v panj, primeren velikosti roja, vsadi ga na snažno satje, ki ga lahko obsedejo, in ne boš ugovarjal moji trditvi, da spada čebela med najsnažnejše živali. — Pa ne samo to, ampak tudi med najponižnejše živali. Tako imenitna žuželka, da ji ni para, tako koristna in vendar tako preprosto oblečena!«

»Ali slišiš, Metka? In ve ženske ste tako ničemrne! Vsako nedeljo bi hotela imeti kaj novega, vsák praznik najrajše novo obleko! Prav! To moram povedati Lizi.«

»Potem ji še povej, da naj bo tudi varčna kot čebela! Vse božje darove pravilno uporabljajo, tu ni nobene potratnosti, nobene zapravljivosti v skrbi, da bi ne nastal glad, ako bi za dobro letino nastala slaba. Če bi tudi zanje človek ne skrbel, ne bodo došle, ker ob prav dobrih letinah naberejo strdi za več let.«

»Varčna je pa tudi moja Lizika! O, varčna pa, pa še kako! Kolikokrat jem zaradi njene varčnosti nezabeljene žgance!«

»Ješ pa, ješ! Ali pa je tudi Liza nezabeljene?« vpraša Metka.

»Nič ne je! Pravi, da ni lačna, da moramo varčevati, da so slabi časi!« odgovarja Tonič.

»Jaz ne mislim,« pravi župnik, »da jih ne beli iz varčnosti, ampak zato, da te kaznuje, kadar ji kaj neljubega očitaš ali jo kregaš. — Pa naj bo zadosti! Ura hiti, moramo se posloviti!«

Nato je župnik vstal, prijel v roko kozarec medice, nazdravil vsem ljuboškimi čebelarjem in čebelarki in želel srečno prezimljenje ljubljnim čebelicam.

XVI.

Po Vseh svetih je bilo. Prezgodaj je nastalo mrzlo. V Ljubochah so naši čebelarji dokončali poslednje delo, zatlačili so med panje suhega mahu, župnik jih je pa obložil s slamnatimi blazinami.

Žrela so zamrežili zoper rovke in v čebelnjaku nastavili mišnice. Z željo na veselo svidenje spomladi, so se ločili od čebelic, ki so si zaslužile miru in počitka.

Neko jutro prihiti na vse zgodaj Metka v župnišče in prosi, da bi šel g. župnik pogledat očeta. Prehladili so se, kašljajo in trga jih po nogah, da od bolečin ne morejo spati.

Župnik je šel torej z Metko in vstopil v lično hišico, kjer so oče v postelji jadikovali.

»No, no, oče! Kaj pa bo to?« se mu je nasmehnil župnik. »Kaj ste pa počeli, da ste vsi prehlajeni?«

»Ah, vse po neumnosti, g. župnik,« je dejal mož, »v takem hladu sem jaz, stari trot, hodil bos po mrzlem in mokrem kamenju. Malo grižav sem bil, pa namesto da bi bil vsaj copate obul, sem hodil bos na stran in sedaj me trga po nogah, da je joj.«

»Ali vas kaj tišči v prsih?« ga vpraša sočutno župnik.

»Tisto ne, le nekoliko bolj težko sapo imam.«

»Dobro! Metka, vzemi dva rumenjaka in eno žlico medu in dobro premešaj skupaj. Potem skuhaj bezgov čaj in v malo skodelico vročega čaja deni žličko te zmesi. Ta vroči čaj boste pili trikrat na dan, pred zajutrekom, ob 11. dopoldne in po večerji pred spanjem. To bo zdravilo zoper kašelj. Da vas bo pa nehalo trgati po nogah, dobimo danes deset čebel in vam pritisnem na vsako nogo na meča po pet žel.«

»O tega pa že ne! Čemu mi bo to? Zaradi mene usmrtiti deset čebel? Se bom že pozdravil brez njih!« se je branil Mihol.

»Pa bodi! Kakor hočete. Vendar nikar ne mislite, da boste trganje pregnali s potenjem. Ste v 60. letu in takrat človek nima take krvi kot n. pr. Janko!«

Ko je župnik odšel, se je Mihol smejal.

»Kaj temu gospodu pade v glavo! Mene opikati s čebelami! Mene zdraviti z želi, katerih sem dobil v svojem življenju na stotine? Ej, saj mora biti moja kri že vsa nasičena s tem strupom!«

»Obraz in roke so vam res dostikrat opikale,« ugovarja Metka, »v noge vas pa še ni nobena picila, ko ste vedno v škornjih! Morda bi pa le pomagalo?«

Za dober svet hčerke in župnika se mož ni zmenil, a četudi se je potil, trgalo ga je po nogah včasih tako hudo, da je kričal.

»Oče, poskusite no vendar, kar vam je gospod svetoval, saj to nič ne stane!« je prosila Metka.

Končno se je dal mož pregovoriti in je povabil župnika k operaciji. Župnik je prinesel seboj deset čebel in za pomočnika je povabil še Toniča in Janka.

Soba je bila dobro zakurjena, prijetna toplota se je prelivala po nji.

»Kaj takega še nisem slišal, da bi žela ozdravila trganje po udih,« se je smejal Tonič.

»Če nisi slišal, boš pa sedaj lahko videl in se prepričal, da je najboljšo zdravilo zoper trganje alkaloidov strup, ki se nahaja v čebelnem želu.«

Potem se župnik obrne k Metki in pravi: »Ti lahko greš za čas operacije po svojih opravkih.«

Ko je odšla, je ukazal župnik Miholu, da naj zaviha hlačnice do kolen in se vleže na trebuh.

»Tako! Sedaj pa primita vsak eno nogo, pa držita trdo, vi oče pa malo potrpite, saj ste bili vojak in se vendar ne smete bati čebele!«

Potem prime eno čebelo za krilca in jo pritisne Miholu na meča.

»Au, au, o ti kanacija ti, kako to boli!« zavpije Mihol.

»Korajža velja! Le potrpite!«

Župnik pritisne drugo, pritisne tretjo — oče se prične čimdalje bolj ustavljati, ali trde roke ga držijo kakor v kleščah.

»Potrpežljivost še nebesa pridobi, zakaj bi vam ne pridobila zdravja? Če se niste bali, kakor ste pravili, celega legijona Italijanov pri Soferinu, ali se boste ustrašili deset čebel? Kaj bi ljudje mislili o nas čebelarjih! Sramote nam ne smete delati!« opominja ga Tonič.

No, končno je štrlelo vseh deset žel iz nog starega Mihola, ki je vzdihoval in mižal.

»Oče, ali zelo boli?« ga sočutno vpraša Janko.

»Ah, tako pa žge, da je joj!« tarna Mihol.

»To bo kmalu minilo in potem boste tembolj veseli!« ga vzpodbuja župnik.

»Kaj pa, če umrjem? Ah, potem ne bom več z vami čebelaril!«

»Če res mislite umreti, pa naredite testament! Sedaj smo tukaj ravno trije, več nas ni treba, samo na nas ne smete pozabiti v testamentu! No, kaj pa nama in Jankotu zapustite?« je vprašal smeje se Tonič.

»Pa prav«, pravi Mihol, »kar pišite to mojo poslednjo voljo. Vidva, Tonič in Janko, sta bila vedno, posebno pa še danes moja najboljša prijatelja, katerih ne smem pozabiti. Torej, ali se ti Tonič, spominjaš, da sta mi predlanskim ušla dva drujca? Vidiš, kolikokrat sem premišljeval, kaj naj z njima naredim. Sedaj pa vem. Če se najdeti, vzemi ti, Tonič, za spomin na me prvega, ti, Janko, pa drugega. Vi, gospod župnik, ste priča, da se ne bosta med seboj prepirala, čigav je prvi in čigav drugi. Kajneda?«

»Očka, vi ste pa res velik dobrotnik ubožkov, ali take škode si vam pa res ni bilo treba delati!«

Pri tem je Tonič Mihola tako hvaležno pogledal, pomrdal z brkami in poškilil po župniku, da se je ta z Jankom tresel od smeha.

Tretji dan se je šel stari Mihol zahvalit župniku za preprosto, a najimenitnejše zdravilo zoper trganje.

XVII.

Minilo je šest let, med njimi štiri leta krvave vojske. Tudi Tonič, korporal, je moral zagrabiti puško in oditi z Jankom na bojno polje. Ali sreča jima je bila mila, da sta se nepohabljenata in zdrava vrnila k svojcem in čebelicam, katere sta med tem časom oskrbovala župnik in Metka, ki se je razvila v lepo, krepko dekle.

Župnik je prevzel v svojo skrb Toničev čebelnjak, Metka pa Jankovega vsled župnikovega posredovanja.

Lep pomladanski dan je bil, ko so se vračali v Ljubochah od službe božje.

Dve stari znanki in prijateljici, Špela in Liza, sta šli skupaj, zamišljeni v važen pogovor.

»Ali že veš, Liza, da bo pri nas svatovanje?« vpraša Špela. »Danes gre naš Janko s tvojim bratom snubit Metko!«

»A, a, kaj ne poveš?« se začudi Liza. »Pa ta moj trot ne da bi katero zinil! Čak, ti bom že zagodla! Vse taji in skriva pred menoj, pa sem se zanj toliko mučila, ko je bil v vojski!«

»Ali ti nisi nič slišala, da bi se vzela? Ah, kdaj sem že jaz vedela, da je Janko zasedel Metkino srce in ona vjela njegovo!« se je zasmejala Špela.

»Kaj pa mati pravijo?« izprašuje Liza.

»Kaj pa hočejo reči? Veseli so, da pride k hiši čvrsta, mlada gospodinja. Saj so že potrebni počitka in Metko so imeli itak vedno radi.«

»Kaj bo pa s starim Miholom?« poizveduje Liza.

»Kaj bo? Nič ne bo. Preselil se bo menda v Smodinovo kočo in čebelnjak bo združil z Jankovim.«

»Koga pa zopet obirata?« zaslišata naenkrat za seboj Toniča, ki je že precej časa škilil za Smodinovo špelo.

»No, ali ga vidiš? V svate gre, pa mi nič ne pove!« se hujuje Liza.

»Potrpi! Kadar se boš ti omožila, bom to veselo novico po vsej fari razglasil in še za starejšino ti pojdem! Pa veš kaj? Ne omožiš se pa zato ne, ker ne maraš za čebele, ampak samo za njihov med! Kaj pa ti, Špela, ali imaš rada čebele?«

»Pa še kako!«

»Ali bi ti tudi rada čebelarila kakor Metka?«

»Pa še kako!«

»Ali bi znala roje ogrebat in vsajati?«

»Pa še kako!«

»Špela, ali bi morda rada vzela čebelarja, kakršen sem jez?«

»Pa — še —« je obmolknila pridna Špela in povesila oči, ko ji je Tonič segel v roko.

»Kdaj greva zapisat oklice, Špelica?« vpraša Tonič.

»Tistih ne bo treba zapisovati! Vaju bo Liza še danes lahko trikrat oklicala!« se je smejal Mihol, ki ju je došel, in je pristavil: »Tako se pa ženijo samo čebelarji!«

In Liza? Ta potrpežljiva duša je šla, ko sta se Janko in Tonič oženila, streč Miholu v Smodinovo kočo. Dejala je, da gre zato, ker ve, da so čebelarji najboljši ljudje na svetu in da ji bo stari Mihol gotovo več zapustil kakor je takrat, ko je bil bolan, obljubil Toniču in Janku.

Podružnice, zganite se, da bomo 1. številko prihodnjega letnika lahko izdali o pravem času in v zadostnem številu!

Društvene vesti.

Čebelarška podružnica za Ormož in okolico ima svoj redni občni zbor po običajnem sporedu v nedeljo 9. januarja 1921 ob 8. uri dopoldne v pisarni okrajnega zastopa v Ormožu. Ob tej priliki se bo pobirala članarina (24 K). Člani, ki se občnega zbora ne udeležijo, naj do tega dneva prinesejo ali pošljejo članarino D. Serajniku v Ormož. Na poznejše prijave se iz tehničnih razlogov ne more ozirati. — Odbor.

Občni zbor čebelarške podružnice na Krtni bo v nedeljo, dne 9. januarja 1921 ob 14. uri pri Jerinem Jakuna Prevojah. Dnevni red: 1. Poročila predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev odbora. 3. Volitev delegata in namestnika za zborovanja »čebelarškega društva za Slovenijo«. 4. Pobiranje članarine. 5. Slučajnosti. 6. Ako bo dopuščal čas, predavanje: Čebelarjenje v premakljivih panjih z ozirom na naše pašne razmere. — Kdor se ne udeleži občnega zbora, naj pošlje naročnino čebelarški podružnici na Krtni zanesljivo do 6. januarja 1921, sicer se črta iz podružnice. — Predsednik.

Občni zbor čebelarške podružnice na Robu se vrši dne 2. januarja ob 11. uri dopoldne v šoli. Dnevni red: 1. Predavanje. 2. Poročilo predsednika o stanju podružnice. 3. Predložitev računa za l. 1920. 4. Plačevanje članarine. 5. Volitev odbora in delegata za društveni občni zbor. 6. Slučajnosti. — Gospodje člani, udeležite se polnoštevilno občnega zbora in zanimivega predavanja. Pripeljite s seboj tudi nevčlanjene čebelarje in vse prijatelje čebelarstva, da se naša podružnica zopet okrepi in oživi, da ne bo najrevnejša izmed vseh. — A. Intihar.

V Središču ob Dravi bo dne 26. decembra 1920 občni zbor čebelarške podružnice ob 8. uri v društvenem domu (posojilnica). — Dnevni red: 1. Pozdrav in otvoritev občnega zbora. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. — Člani se prosijo za točno in polnoštevilno udeležbo; vsakdo naj pride z enim čebelarjem, ki še dosedaj ni včlanjen. — Odbor.

Čebelarška podružnica na Krki vabi na občni zbor, ki bo dne 1. januarja 1921. ob 13. uri v hiši št. 10 na Krki. — Odbor.

Čebelarška podružnica Zgornje dravsko polje bode imela na dan sv. Štefana predpoldne ob 10. uri pri g. Fr. Pišek v Orehovi vasi

občni zbor s sledečim sporedom: Pozdrav načelnika, poročilo tajnika in blagajnika, volitev novega odbora in delegata, sprejemanje novih članov in vplačevanje članarine za leto 1921.

Čebelarška podružnica pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah vabi na občni zbor, ki bo dne 6. jan. 1921. (na sv. Treh kraljev dan) ob 14. uri v gostilni Mlinerič. — Odbor.

V posnemanje. Čebelarška podružnica Zgornje dravsko polje je bila ustanovljena leta 1911 in šteje vedno okoli 100 članov. Samo leta 1916 je bilo število čebelarjev tako odnehalo, da se je podružnica komaj rešila. To je zakrivila svetovna vojna, ker so morali skoro vsi čebelarji zdoma. Leta 1918, ko so se čebelarji jeli vračati (žalibog da ne vsi), je število poskočilo že na 80. In leta 1919 je bilo zopet nad 100 članov. Marsikoga je pač privedel v društvo sladkor, toda ko je uvidel, da mu nudi društvo tudi druge koristi, je ostal v organizaciji tudi zanaprej, ko ni več nade na sladkor. V zadnjem času je v naši podružnici posebno živahno. Ker nam gre dokaj po sreči, smo postali podjetni, dasiravno nimamo premoženja. Tako je prišlo nekomu na misel, da bi ne bilo napačno, ko bi imela podružnica svoj društveni čebelnjak, ki bi se uporabljal pri predavanjih in tečajih in pa tudi kot zavetišče tujim čebelarjem, ki vozijo tu sem čebele v pašo. Čebelnjak pa stane ogromne denarje, društvo pa brez premoženja, posamezni člani neradi prispevajo, ker se nekaterim dozdeva. In res! Priprave so se takoj začele. Zanimanje da je že članarina previsoka. V tej zadregi iztuhta modra glavica pametno misel: Veselico priredimo, pa bo vsaj nekaj za začetek! povsod veliko. Razni darovalci so kar tekmovali med seboj. Dne 24. oktobra ob 15. uri je g. Černej otvoril veselico s pozdravnim nagovorom na občinstvo, ki se je v častnem številu odzvalo vabilu in se sešlo pri g. Bandurju v Orehovi vasi. Veselica se je razvila jako povoljno. Godba, petje, srečolov, šaljiva pošta, dražba itd. — vse to je nudilo obilo zabave in razvedrila. Posebno nas je iznenadil gosp. Stamfl s svojim šotorom, kjer je točil medico. medeno vino in nudil še razne druge sladkosti. Navdušenje je bilo tako, da so nekateri hoteli, naj se veselica drugo nedeljo ponovi. Ker to iz raznih vzrokov ni bilo mogoče, smo sklenili prirediti enako veselico na vsak način prihodnje leto. Čisti prebitek je znašal okoli 1700 K. Sedaj bomo pa že lažje mislili na društveni čebelnjak.

I. P.

Drobiž.

Nekaj o čebeli. Kako malo nekateri naravoslovci vedo o čebeli, spričujejo naslednje vrstice, ki se nahajajo v neki nemški naravoslovni knjigi: Ni resnično dognano, da vsaka čebela za pikom umrje. Domneva se, da je to odvisno od kakovosti pičenega predmeta. Trota namreč umori čebela brez vsake zle posledice. — Čudna modrost! Mi čebelarji pa vendar vemo, da vsaka čebela vsled kakšnega pika le takrat umrje, ako se ji pri izgubi žela poškoduje tudi drugi notranji organi oziroma prebavila. Ako pa se ji razen drugačne poškodbe iztrga samo želo s pripadnimi organi, potem čebela živi naprej; in takih je izmed 100 kakih 20—25. Ako pa čebela piči v kak posebno mehak, nežen predmet, žela ne izgubi ter še lahko pika naprej. Kadar čebela namerava pičiti, že po naravnem nagonu išče kak mehak, nežen del, da bi si želo še nadalje ohranila; zato človeka najraje piči pri očesih, nosu, ustih itd., trota ali drugo čebelo pa »med rebra«.

Jurančič.

Iz Rožnega dola. Prvo, kar Vam zaupam, je to, da sem z letošnjim čebelarskim letom zadovoljen. Nisem namreč preveč lakomen, ker sicer bi se moral pritoževati malce črez ajdo in računati — izgubo zaradi slabega vremena med šmarnimi mašami. Torej jaz sem zadovoljen, ker sem »spihal« še precej medu, lepega in čistega kot kristal. Od čebelarstva (modernega) pričakujem vsaj toliko, da mi pokrije lastne stroške in moj trud, to je, da mi plača moje fizično delo. Na podlagi svoječasnega sklepa osrednjega odbora, da je cena medu — seveda res medu — enaka ceni sirovega masla, in ker je to že menda okoli 70 K, dam oglas v dva časopisa. Ceno sem nastavil na 60 K in imel sem takoj namen v božjem imenu eventuelno popustiti do 55 K. Toda glej ga spaka! Dobil sem dva odgovora, in sicer eden me je vprašal, če imam kaj medice, drugi, če imam kaj voska na prodaj. Za med ni vprašal živ krst. — Ker pa se mi za denar ni ravno mudilo, sem se začel ukvarjati sedaj s prodajo medu »na drobno«, kar je sicer sitno, a vendar dosežem s tem zaželeno ceno. Bil sem namreč po neuspehu v časopisu tudi

pri vseh ljubljanskih in drugih medarjih. a niti eden mi ni obljubil več nego 40 K. Večina je bila za 20—30 K. Celo to so mi zaupali (naj mi oprostite, če to izdam), da jim je ljubši oni med, pardon, običajna brozga, v kateri se nahaja tudi še žveplo ali ostanki zgorelega smodnika, kosčki voska, zalega, čebelni udje itd. brez konca in kraja. Ta takozvani »med« se menda izvrstno uporablja za drago pecivo in končno ga nepoučeno občinstvo raje kupi, nego čist trčan med — seveda, ker je malo cenejši.

Bogme, ni baš najlepši občutek, prav ponižno ponujati s trudom pridelano dragoceno blago. Ni prijetno, ko človek vidi, da se v izložbenih oknih šopiri pod imenom med zgoraj omenjena brozga.

Res, idealno je čebelarstvo, a vsi ideali splavajo po vodi, ko stopiš pred medarja in mu ponudiš med. Bogme, vsaj meni je bilo tako, kot da bi izgubil nevesto.

Toda kaj pomaga tarnanje, resnica je, da pri nas ne velja nič, če človek čebelari moderno ali ne. Pravega konsuma za med pri nas ni in ga menda tudi kmalu ne bo. Kaj torej? Po mojem mnenju bi se to dalo premagati na ta način, da se vsi čebelarji, ki pridelajo večje množine izvrstnega medu, domenijo ter si poiščejo primerne odjemalce v inozemstvu, bodisi v Nemčiji ali drugod, kjer bi se jim pač plačala tista cena, ki jo zasluži res dobro blago. Če se spravi na ta način recimo 2 vagona medu skupaj, mora iti. Po mojem mnenju to baš ne bi bila nikaka čarovnija, treba je le dobre volje in končno »korajže« in iti mora. Edino na ta način se bo lahko racionalno čebelarilo, sicer pa ne, ker je pač vseeno, če imam črvicega kranjiča ali pa A. Ž. panji.

A. Polič.

Uredniška listnica: Zaradi pomanjkanja prostora smo morali nekaj snovi odložiti za prihodnjo številko, kar nam naj gg. sodelavci blagohotno oprostite. Prijeten božič in srečno novo leto vsem čebelarjem in čebelam želi urednik.

